

דרכי חיים

בשורות איז

ערב אדמפג'ר, כפר ערבי על גדת נחל חדרה, הולך ונכחד

בכביש חיפה-תל-אביב, ליד צומת חדרה, נאספו בצבנת שעברה עשרות נשים, גברים וילדים ערביים, חושבי הכפר ערב אל-מפג'ר. הם נשאו בידיהם שלטים, עליהם היה כתוב בעיברית ובערבית: "תנו לנו לגור באדמותינו!" "קברו אותנו חיים!" "דונם עבור דונם!" "אנו פונים אל כל אזרח בעל מצפון, תנו לנו לחיות!"

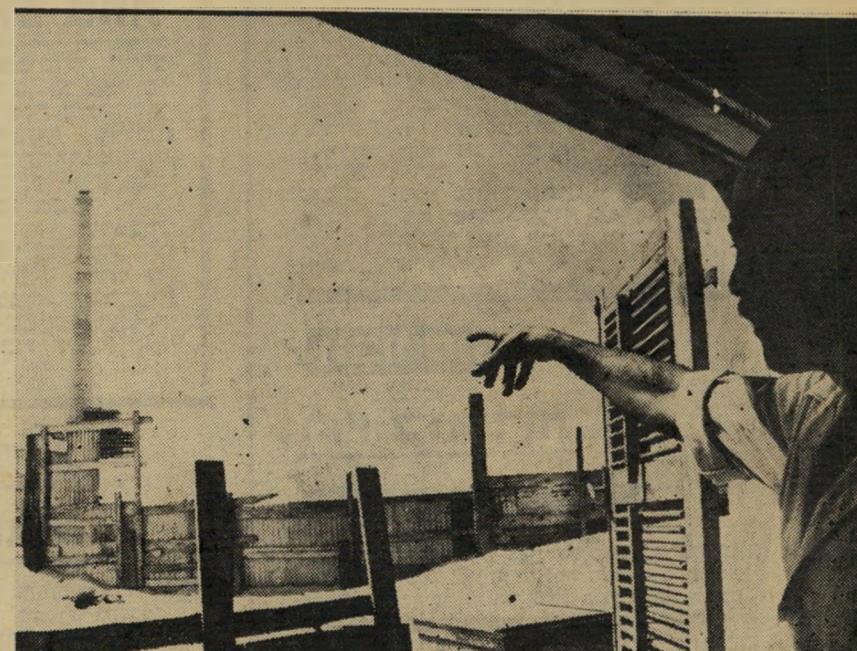
מזקתם של אנשי אל-מפג'ר, השוכן על גדתו הצפונית של נחל חדרה, לא אומלל נולדה. כבר בשנת 1955, עת הור" ציא מישררהאוצר צוהפקעה על אדמות הכפר, החלו 250 תושביו לסבול. אדמות הכפר נאסרו לעיבוד, ותושביו נאלצו להי" פש עבודה ביישובים הסמוכים. מיי"השפ" כים של מישררהאוצר היסלו את ה" מעיין, שהיה מקור המים היחיד של ה" כפר. מי הנחל נעכרו ונאסרו לשתיה, כלית ברירה השתמשו בו תושבי הכפר ורבים מהם לקו במחלות מעיים קשות. (העולם הזה 2102).

נה בחוסר מעש בין התרנגולות והכבשים. חלקם משחק בשפכי נחל חדרה, ואחרים מסתובבים ליד האוטוסטרדה ומסכנים את חייהם. בית-הספר של הכפר ניסגר השנה עליידי מישרר החינוך, שטען כי ממילא יפוגו בקרוב תושביו, ולכן אין טעם להמ" שיך ולבזבז כספים על כיתות ריקות מ" תלמידים. מיגרש הכדור-רגל, ששימש ל" מישחקי הילדים, נחרש כולו עליידי חבר" רת-החשמל, ואין לילדים מקום לשחק בו.

מוחמד עלי אל-קייסי (50), נציג ועד הכפר, הוא מוסלמי מאמין. למרות מיל" חמתו הנואשת למען אנשי כפרו, הנמש" כת קרוב לעשרים שנה, נישאר עלי, ש" אנשי הכפר מכנים אותו איוב, אדם מא" מין. גופו השחוח מתיישר כל אימת ש" הוא מזכיר את שם אלה. "אני מאמין באלוהים ובמצפונם של האנשים הישרים, שיצילו אותנו מהכליון", אמר עלי, שהוא אב לשישה ילדים, הגרים עימו בצריפון בן שני חדרים, ללא ריהוט מינימאלי. "אנחנו לא נגד פיתוח ולא נגד קידום", הוסיף עלי, "אבל אנחנו נגד גישולנו מאדמותינו וזריקתנו לחלל הריק. על ה" אדמות שיקחו מאיתנו עומדת החברה ל" הגנת הטבע להקים פארק לאומי. כל זה טוב ויפה, אולם מישררהאוצר מציע לנו כפיצוי רק 25 אלף לירות ואפשרות להל" וואה בסך 90 אלף לירות. והרי השר שרון הצהיר, כי כל מיישפחה יהודית מתנחלת עולה לאוצר המדינה 2.5 מיליון לירות.

"תמורת אדמותינו מציעים לכל תושב לקבל חצי דונם אדמה, עליו יוכל לבנות את ביתו. לי אישית, יש 56 דונם, שתמור" רתם אקבל חצי דונם והלוואה בתנאים שלעולם לא אוכל לכבדם. כי כיצד אוכל לקיים את מיישפחתי, לחפש מקום עבודה ולבנות בית בגילי — כל זאת בעת ובר" עונה אחת? בכלל ערבי עולה בית בממוצע 300 אלף לירות להקים איך הם מצפים שאוכל להקים בית בתנאים אלה? למעשה הם משליכים אותי ואת ילדי אל הרחוב. לשאר האנשים שיפוגו מציע מיש" רד-האוצר לשכנס בכפרים סמוכים, דבר שיסגע בעבודתם.

"כתבתי לכל הנוגעים בדבר וביקשתי

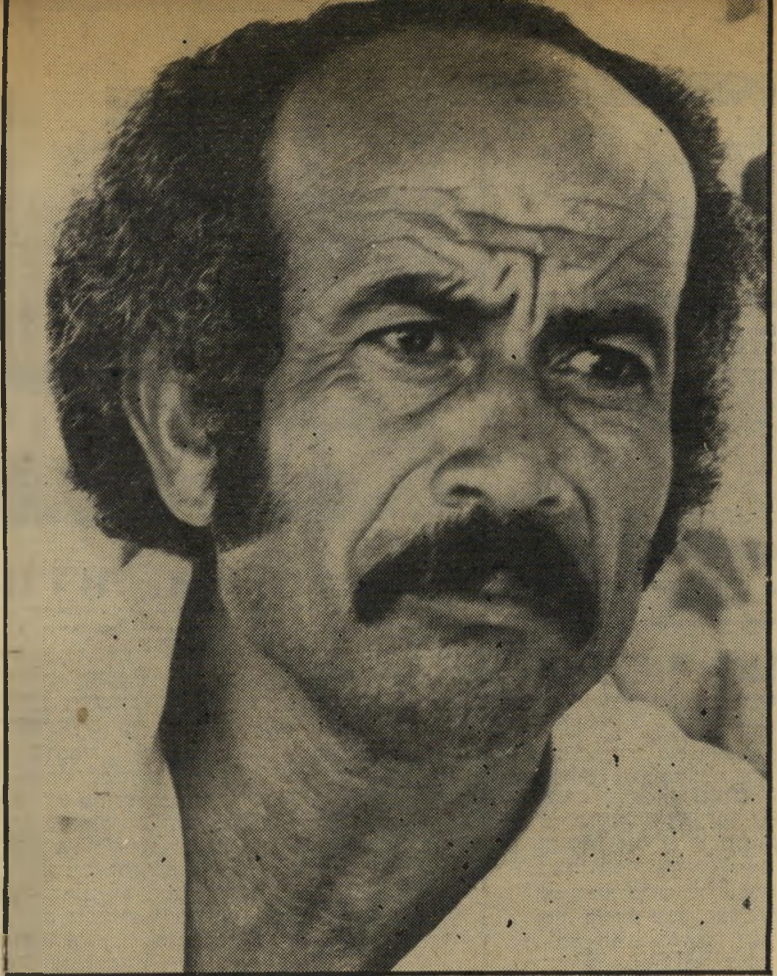

תחנת-הכוח מכעך לצריף בכפר, רק אלה יכול לעזור!

ביתי-המישפט הצהיר כי זו רק ההתחלה ובמימים הקרובים יוחל בפינוי שאר התוש" בים.

אדם מאמין. הכפר אל-מפג'ר נראה עלוב וזנוח. כל הנכנס אליו מריח מיד את צחנת מי השפכים של נחל חדרה והי" מזבלה הקרובה, מעל הנחל מתנשא ענן קבוע של זבובים ויתושים, נושאי מחלות. התושבים גרים עד היום בצריפונים, הי" עשויים בחלקם מקרשים ובחלקם מלוחות פח. אל כל אלה נוסף בחודשים האחריר" גים המיטררד של גבעות החול, שהוקמו עליידי עובדי חברת-החשמל. די ברוח קלה ביותר כדי שהחול יחזור אל מטב" חיהם וחדרי המגורים של תושבי הכפר. 70 ילדי הכפר מתרוצצים מתחילת השר

שיחוסו עלינו, לפחות עד שיוחלט מה לעשות אתנו. השליטנות מסרבים לסלק את גבעות החול החוסמות לנו את האוויר, ואנו נקברים חיים עם הרוח הקטנה ביר" תר. השליטנות טענו כי רק כאשר תיבנה תחנת-הכוח באיזור יסופקו לנו מיישתייה נקיים וחשמל. אבל אז כבר לא נישאר כאן, כדי ליהנות מן התנאים. כל יום נר" סף לנו פגע. לפני שבוע הרסו לנו את חדר השירותים ומאו אנו עושים צרכינו בחוץ. "אני דורש לפחות שיתנו לנו את התנ" אים המינימליים לחיות, עד שיוחלט מה לעשות אתנו. השליטנות באו אתמול ב" דרישה, שניתן להם ערבות בסך 100 אלף לירות, כדי שיוקפאו תהליכי הגירוש מה" מקום. דבר זה נקבע בבית-המישפט. אי

נציג ועד-הכפר אל-קייסי "קברו אותנו חיים!"

ציא אותנו מהכפר ולא נותנים לנו שום עזרה. סגרו את בית-הספר ומסרבים להת" קין חשמל ומים. גם מרפאה אין במקום, וכל זאת כדי שנצא מהמקום. היתה לי גינת ירקות גדולה, וב-1956 אסרו עלי לעבד אותה, ומאו אני פועל בפרדסים. היה לנו גם פרדס. אבל את כל הפרדסים שבכפר הרסו עם בניית האוטוסטרדה, ורק עץ זית אחד השאירו. עץ זית משמש במסורת הערבית סמל להחזקה במקום.

לם איך נגייס סכום כזה? אני מתחנן שיתנו לי דונם עבור כל דונם שיקחו ממני, וסכום כסף שיספיק לי לבנות בית חדש. אחרת נזרק, פשוט, אל הרחוב.

הכניסה אסורה. סמיחה, אמו הקשיי" שה של עלי, היא ספר היסטוריה מהלך על שתיים. הקשישה כופת הקומה סיפרה, כי הובאה לכפר מסידני עלי, כפר ערבי ששכן ליד הרצליה, בזמנו של הסולטאן התורכי עבד אל-חמיד, בסביבות שנת 1908. "עברתי את תקופת התורכים והי" אנגלים", סיפרה סמיחה, "אולם אף פעם לא סבלתי מנישול, בכל שבעים שנותי בכפר. האדונים מהמישטרה מבבלים לי את הראש, ולא נותנים לחיות בשקט".

החסימה בכניסה לכפר, זורקים אותנו לרחוב!

הדגים מתו מזיהום הנחל. סגרו לנו את הכניסה לכפר כמה פעמים, ואנו פתחנו אותה. קנסו אותנו על רצוננו להיכנס ל" בתנינו, והיינו מוכרחים להתנגש עם החוק. אפילו טלפון לא סידרו לנו כאן, למרות שיש קו טלפון במרחק 50 מטר מהכפר. "אני אמישך להילחם ולעמוד על זכר" יתי", הוסיף מוחמד, "כי אני מאמין שיש אלוהים והוא יעזור לנו."

ריו "הכניסה אסורה", בין ערימות אשפה, קרשים, צריפים המטים לנפול וחבלי כבי" סה מתוחים, ניצב צריפו הרעוע של מוח" מד עלי אל-קייסי. מוחמד נשא בידיו את בנו הפעוט, שרק עתה החזירו מבית-החור" לים, שם שהה ארבעה חודשים ביגלל מח" לת מעיים קשה.

"נולדתי בכפר הזה", הכריז בגאווה, "וגם אבי וסבי נולדו כאן. הם רוצים להור"